

ศักยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดอย่าง บูรณาการ กรณีศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

ดร. สฤณี ทิยะวงศ์สุวรรณ

อาจารย์ประจำหลักสูตรการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ วี ชาญเนติชัย

อาจารย์ประจำหลักสูตรการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุณีย์ กิวิศรายัย

นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการ กรณีศึกษาจังหวัดบึงกาฬ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการ 2) ค้นหาและจำแนกประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทจังหวัดบึงกาฬ โดยจำแนกขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยได้ทั้งหมดเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ชุดข้อมูลทุติยภูมิเพื่อค้นหาศักยภาพพื้นที่ในการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการท่ามกลางผู้เชี่ยวชาญด้านศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดสำหรับการสรุปประเด็นศักยภาพพื้นที่จังหวัดเป้าหมายในขั้นต้น ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเชิงปฏิบัติการท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพพื้นที่แต่ละประเด็นของจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 6 การประชุมใหญ่และกลุ่มย่อยท่ามกลางผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปข้อค้นพบศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัด และขั้นตอนที่ 7 การอภิปรายและข้อเสนอแนะศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนาอย่างบูรณาการจังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่าจังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพพื้นที่ 3 ด้าน ได้แก่ 1) เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา 2) เมืองท่าการค้าชายแดน และ 3) เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์-วัฒนธรรมชายแดนแนวแม่โขง

คำสำคัญ: การศึกษาศักยภาพเชิงพื้นที่ / การพัฒนาจังหวัด / จังหวัดบึงกาฬ / กระบวนการวางแผน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

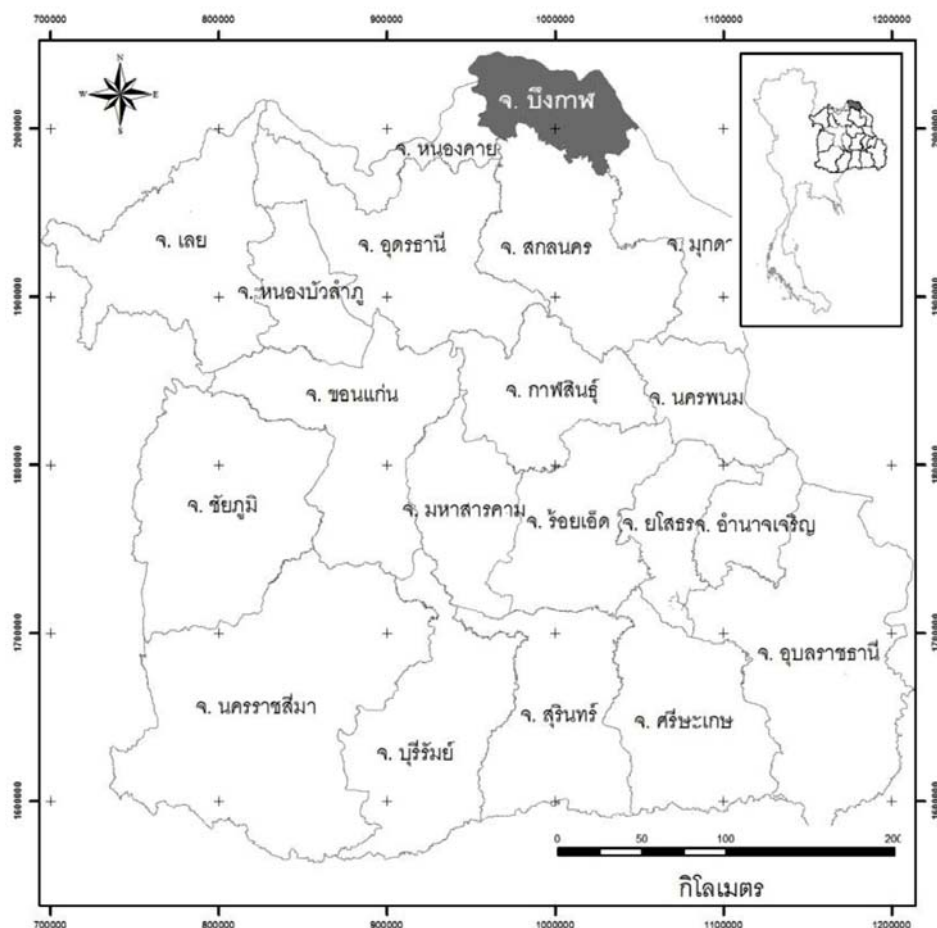
การพัฒนาประเทศมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาศักยภาพเชิงพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านขอบเขตเชิงพื้นที่ของประเทศได้มีการนิยามร่วมกันในระดับนานาชาติเป็นไปเพื่อการสร้างข้อตกลงในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของกลุ่มคนหรือกลุ่มทางสังคมภายในพื้นที่แห่งนั้นอย่างคุ้มค่าและมีการดูแลรักษา ตลอดจนการไม่รุกรานซึ่งกันและกันท่ามกลางการครอบครองทรัพยากรที่อยู่ในเชิงพื้นที่เหล่านั้น ดังนั้นเงื่อนไขการครอบครองดูแลรักษาเชิงพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดร่วมกันจากค่านิยมกลุ่มสมาชิกทางสังคมร่วมกัน เช่น ประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบลหรือหมู่บ้าน จึงเป็นประเด็นที่ท้าทายและหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับการพิจารณาแนวทางการใช้ทรัพยากรและศักยภาพพื้นที่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืนเพื่อรองรับต่อสถานการณ์การอยู่อาศัยและกิจกรรมร่วมกัน

กรอบแนวคิดของการพัฒนาศักยภาพเชิงพื้นที่ในปัจจุบัน นอกจากจะมุ่งเน้นการวางแผนเชิงสภาวะการพัฒนาเชิงพื้นที่แล้ว ยังมีพัฒนาการไปสู่การมุ่งเน้นการวางแผนเชิงกระบวนการที่สร้างการมีส่วนร่วมท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มามีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองตั้งแต่ระดับการกำหนดนโยบายไปถึงระดับปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเป็นไปได้ในเชิงกลยุทธ์การดำเนินการอย่างสูงสุดเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการวางแผนได้

การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนงาน ยุทธศาสตร์และโครงการด้านศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับจังหวัด และประเทศ ตามลำดับ ประเด็นสำคัญในการกำหนดสิ่งเหล่านี้จะต้องมีการศึกษาข้อมูลบริบทและศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ผสมกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนไม่ว่าจะเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการระดมความคิดเห็น ตลอดจนการให้ข้อมูลแบบสอบถามโดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้สามารถสังเคราะห์ประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาพื้นที่ได้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่ในระดับจังหวัดจำเป็นต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ทำให้นำไปสู่การตั้งคำถามหลักของการวิจัยว่า การศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดควรมีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้แนวทางการระบุประเด็นศักยภาพพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาจังหวัดได้อย่างบูรณาการและมีความสอดคล้องกับบริบทที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จังหวัดบึงกาฬนับเป็นจังหวัดจัดตั้งขึ้นมาใหม่ของประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งในอดีตการศึกษาหรือการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ถูกมองเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดหนองคาย ดังนั้นข้อมูลที่สำคัญในหลายส่วนมักยังไม่ถูกมุ่งเน้นศึกษาลงรายละเอียดในลักษณะเฉพาะเชิงพื้นที่มากนัก จึงเป็นเหตุผลสำคัญหนึ่งของการศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการ

ภาพที่ 1 ตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดบึงกาฬในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองในการออกแบบกระบวนการแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ ซึ่งนับเป็นพื้นฐานของกระบวนการออกแบบในการกำหนดความต้องการการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ (Space Requirement) ร่วมกันในระดับเมืองหรือระดับชุมชน เพื่อไปสู่กระบวนการออกแบบเมือง (Urban Design) และงานสถาปัตยกรรม (Architectural Design) สำหรับรองรับกิจกรรมการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎีการพัฒนาเชิงพื้นที่

ทฤษฎีการพัฒนาเชิงพื้นที่งานวิจัยชิ้นนี้จำแนกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่กับแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ กล่าวคือแบบแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้มีการศึกษาและจำแนกรูปแบบได้เป็น 5 แบบแผน ได้แก่ 1) การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบยึดหลักเหตุผลอย่างครอบคลุม 2) การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบเพิ่มทีละส่วน 3) การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบพิจารณาหลายระดับ 4) การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสนับสนุนและผลักดัน และ 5) การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบกลยุทธ์ ทั้งนี้เงื่อนไขการใช้รูปแบบแผนดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เงื่อนไขความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการเลือกใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับบริบท

แนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีกลุ่มนักคิดได้นำเสนอไว้อย่างหลากหลายวิธีการและหลากหลายมุมมอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่แบ่งได้เป็น 4 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดชั่วคราวเจริญ 2) แนวคิดกลุ่มย่านกิจกรรม 3) แนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมนวัตกรรม และ 4) แนวคิดการฟื้นฟูเมือง

ทฤษฎีทั้งสองจะเป็นพื้นฐานของชุดข้อมูลเพื่อการบรรยายสำหรับการปรับมุมมองและสร้างองค์ความรู้ที่เข้าใจร่วมกันและตรงกันท่ามกลางกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก่อนนำไปสู่ขั้นตอนกระบวนการวางแผนเชิงสาระในการสร้างศักยภาพเชิงพื้นที่

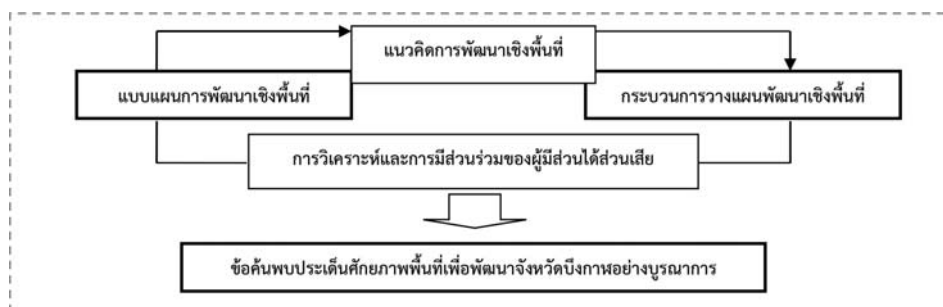
2.2 ทฤษฎีกระบวนการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่

ทฤษฎีกระบวนการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งจะมีทฤษฎีย่อยเพื่ออธิบายในรายละเอียดแต่ละส่วน เช่น การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis) เป็นทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลด้านต่างๆ ต่อความสำเร็จในการดำเนินการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ หรือมุมมองด้านลำดับขั้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (A Ladder of Participation) โดยอธิบายเกี่ยวกับลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการให้อำนาจของการตัดสินใจต่อนโยบายพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญ

มุมมองด้านการมีส่วนร่วมแบบหุ้นส่วนหรือพันธมิตร (Partnership Process) อธิบายเกี่ยวกับการรวมเป็นกลุ่มเดียวกันในประเด็นสนใจร่วมกันที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากกว่า 1 ภาคส่วนองค์กรขึ้นไป สำหรับเตรียมการและการตรวจสอบความเข้าใจเชิงกลยุทธ์ร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่กำหนดไว้ และมุมมองด้านโครงข่ายทางสังคมกับกระบวนการตัดสินใจ (Social Network and Decision Making Process) เป็นการอธิบายเกี่ยวกับการกระจายข้อมูลข่าวสารและการรับรู้เป็นไปเพื่อกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกันท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชนหรือภายในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง

2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนทฤษฎีทั้งด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ และกระบวนการวางแผน สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 2

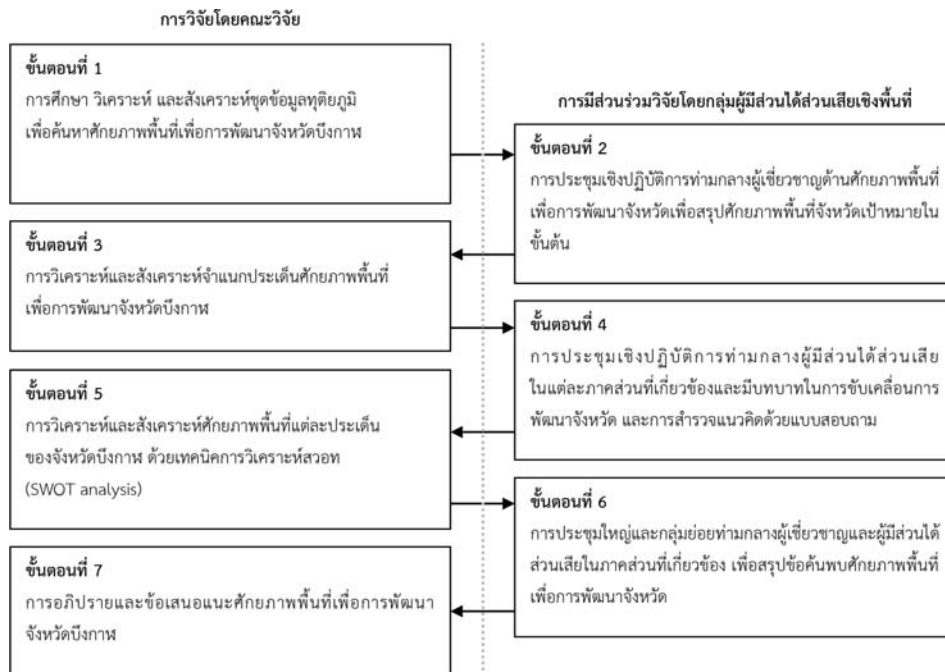
ภาพที่ 2: กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษามีการออกแบบระเบียบวิธีวิจัยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ชุดข้อมูลทุติยภูมิเพื่อค้นหาศักยภาพพื้นที่ในการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการท่ามกลางผู้เชี่ยวชาญด้านศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดสำหรับการสรุปประเด็นศักยภาพพื้นที่จังหวัดเป้าหมายในขั้นต้น ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเชิงปฏิบัติการท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพพื้นที่แต่ละประเด็นของจังหวัดบึงกาฬ ขั้นตอนที่ 6 การประชุมใหญ่และกลุ่มย่อยท่ามกลางผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปข้อค้นพบศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัด และขั้นตอนที่ 7 การอภิปรายและข้อเสนอแนะศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาอย่างบูรณาการจังหวัดบึงกาฬ

ภาพที่ 4: กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาศักยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬอย่างบูรณาการท่ามกลางกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภาพที่ 4: การออกแบบวิธีการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4. ผลวิเคราะห์การวิจัย

ผลวิเคราะห์การวิจัยจำแนกสรุปผลได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ข้อค้นพบคัยภาพเชิงพื้นที่
เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ และ 2) การบูรณาการคัยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ
เงื่อนไข และข้อจำกัด

4.1 ข้อค้นพบคัยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ

การศึกษาคัยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬมีข้อค้นพบจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่
1) บึงกาฬ: เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา 2) บึงกาฬ: เมืองท่าการค้าชายแดน 3) บึงกาฬ: เมือง
ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชายแดนแนวแม่โขง อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1) บึงกาฬ: เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา

จังหวัดบึงกาฬมีตำแหน่งทำเลที่ตั้งเชิงพื้นที่ที่มีคัยภาพและมีความเหมาะสมในการ
เพาะปลูกยางพารา ซึ่งส่งผลให้มีผลผลิตยางพาราเพียงพอต่อการรองรับความต้องการของตลาดได้
อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีผลผลิตสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งองค์ประกอบทำเลที่ตั้งเชิงพื้นที่
ดังกล่าวแสดงคัยภาพพื้นที่ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของจังหวัดบึงกาฬในการเป็นเมือง
ศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพาราในระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนา
ต่อยอดจากลักษณะเด่นพื้นฐานด้านเศรษฐกิจยางพาราของจังหวัดบึงกาฬ

นิยามเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพาราของจังหวัดบึงกาฬ คือ เมืองแห่งการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมธุรกิจยางพาราทั้งห่วงโซ่อุปทาน โดยมุ่งเน้นกระบวนการตั้งแต่การเพาะปลูกต้นยาง การกรีดยาง ตลอดจนการแปรรูปและการจัดหาตลาดเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ของจังหวัดบึงกาฬ

ตัวชี้วัดศักยภาพพื้นที่และกิจกรรมในการเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารามีทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ตัวชี้วัดศักยภาพพื้นที่ด้านการผลิต 2) ตัวชี้วัดการลงทุนภาคอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่ 3) ตัวชี้วัดศักยภาพเชิงทำเลที่ตั้ง 4) ตัวชี้วัดแนวโน้มในเชิงสังคม และ 5) ตัวชี้วัดศักยภาพภูมิประเทศ

นอกจากนี้ยังมีตัวชี้วัดการสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพารา ช่วงปี พ.ศ. 2552-2556 แสดงรายละเอียดดังในตารางที่ 1

2) บึงกาฬ: เมืองทำการค้าชายแดน

จังหวัดบึงกาฬมีทำเลที่ตั้งภูมิประเทศติดกับ สปป.ลาว เป็นระยะทางยาวกว่าร้อยกิโลเมตร ทำให้ประชากรระหว่างสองประเทศนี้มีการติดต่อกันมาอย่างยาวนานโดยเฉพาะการติดต่อด้านการค้าด้วยศักยภาพบริบทเชิงพื้นที่เหล่านี้ทำให้พื้นที่หลายแห่งที่เกิดช่องทางการค้าตามธรรมชาติ หรือที่เรียกว่า จุดผ่อนปรนการค้า นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ท่าเรือข้ามฟากที่เกิดขึ้นจากตำแหน่งศักยภาพในการเชื่อมโยงกับระบบขนส่งสินค้า ซึ่งปัจจุบันภาครัฐได้มีนโยบายในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพื่อส่งเสริมศักยภาพระบบขนส่งให้กับจังหวัดบึงกาฬ

นิยามเมืองทำการค้าชายแดนของจังหวัดบึงกาฬ คือ เมืองที่มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับต่อกิจกรรมการค้าชายแดน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเงื่อนไขการค้าระหว่างประเทศ การสนับสนุนการประกอบการธุรกิจระหว่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างระบบการขนส่งสินค้าเพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น โดยผลลัพธ์ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่เหล่านั้น ควรนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนของพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ

ตัวชี้วัดศักยภาพพื้นที่และกิจกรรมในการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนของจังหวัดบึงกาฬมีทั้งสิ้น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ศักยภาพการติดต่อเชื่อมโยงกิจกรรมการค้าชายแดน 2) ศักยภาพการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ 3) ศักยภาพด้านมูลค่าปริมาณการค้าระหว่างประเทศ 4) ศักยภาพทางธุรกิจการค้าชายแดน 5) ศักยภาพด้านเครือข่ายธุรกิจการค้าชายแดน และ 6) ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง

นอกจากนี้ยังมีตัวชี้วัดการสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ มีทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงระบบคมนาคมระหว่างประเทศ 2) นโยบายระดับจังหวัดในการเป็นเมืองทำการค้าชายแดน 3) การสร้างภาคีเครือข่ายเมืองการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 4) การพัฒนากลุ่มธุรกิจรายย่อย แสดงรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพาราของจังหวัดบึงกาฬ

ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ศักยภาพพื้นที่และกิจกรรม	
ศักยภาพพื้นที่ด้านการผลิต	การมีพื้นที่เพาะปลูกและสามารถผลิตยางพาราได้มากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนคุณภาพยางพาราได้มาตรฐาน อาจนำไปสู่แรงจูงใจด้านการลงทุนภาคอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ
การลงทุนภาคอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่	การมีจำนวนโรงงานแปรรูปยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ศักยภาพเชิงทำเลที่ตั้ง	การเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศข้างเคียง เช่น ลาว เวียดนาม และจีน ตลอดจนมีโครงสร้างระบบคมนาคมที่หลากหลายเป็นพื้นฐานศักยภาพในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาระบบนี้สามารถนำไปสู่การสร้างกลไกตลาดยางพาราให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจได้
แนวโน้มในเชิงสังคม	ประชากรของจังหวัดบึงกาฬมีแนวโน้มในการประกอบการสวนยางเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีผลตอบแทนดีและสามารถนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตได้
ศักยภาพภูมิประเทศ	การมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการปลูกยางพารา เช่น คุณภาพดิน ปริมาณน้ำฝน และลุ่มน้ำตามย่านพื้นที่เพาะปลูก
การสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ	
ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพารา ปี พ.ศ. 2552-2556	- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพยางในการเป็นวัตถุดิบในเชิงอุตสาหกรรม - การพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปสงค์และอุปทานตลาดยางทั้งในประเทศและต่างประเทศ - การพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูป - การพัฒนาระบบบริหารจัดการสนับสนุนเศรษฐกิจยางพารา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง - การส่งเสริมการร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจยางพารา - การส่งเสริมการวิจัยด้านยางพารา - การยกระดับคุณภาพผู้ประกอบการอาชีพสวนยาง

หมายเหตุ สังเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัย

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดความเป็นเมืองท่าการค้าชายแดนของจังหวัดบึงกาฬ

ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ศักยภาพพื้นที่และกิจกรรม	
ศักยภาพการติดต่อเชื่อมโยงกิจกรรมการค้าชายแดน	จังหวัดบึงกาฬมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 3 จุดหลัก ได้แก่ อำเภอปากคาด อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอเมืองบึงกาฬ
ศักยภาพการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์	มีตำแหน่งการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนระหว่างประเทศด้วยแพขนานยนต์ในหลายพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ
ศักยภาพด้านมูลค่าปริมาณการค้าระหว่างประเทศ	ข้อมูลจากด่านศุลกากรบึงกาฬในช่วงปี พ.ศ. 2552 ถึงปัจจุบัน พบว่ามูลค่าการค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ศักยภาพทางธุรกิจการค้าชายแดน	การมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนทำให้เกิดการดึงดูดการลงทุนในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬเป็นอย่างมาก
ศักยภาพด้านเครือข่ายธุรกิจการค้าชายแดน	กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาวกับจังหวัดบึงกาฬทำให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำธุรกิจการค้าร่วมกัน
ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง	จังหวัดบึงกาฬเป็นพื้นที่ชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว ตามแนวแม่น้ำโขงต่อเนื่องกว่าร้อยกิโลเมตร สามารถพัฒนาการเชื่อมโยงการค้าชายแดนได้เป็นอย่างดี
การสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ	
การเชื่อมโยงระบบคมนาคมระหว่างประเทศ	การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 5 ในจังหวัดบึงกาฬ
นโยบายระดับจังหวัดในการเป็นเมืองท่าการค้าชายแดน	จากศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ ทำให้ได้รับการส่งเสริมในการเป็นเมืองท่าการค้าชายแดน
การสร้างภาคีเครือข่ายเมืองการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายกลุ่มหอการค้าระหว่างจังหวัดที่อยู่ในระบบห่วงโซ่อุปทานการค้าชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หอการค้าจังหวัดเลย หอการค้าจังหวัดอุดรธานี หอการค้าจังหวัดหนองคาย และหอการค้าจังหวัดบึงกาฬ
การพัฒนากลุ่มธุรกิจรายย่อย	การจัดอบรมผู้ประกอบการธุรกิจการค้าชายแดนในจังหวัดบึงกาฬ

หมายเหตุ สืบเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัย

3) บึงกาฬ: เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชายแดนแนวแม่โขง

จังหวัดบึงกาฬเป็นพื้นที่ที่มีป่าอนุรักษ์และป่าสงวนในปริมาณมากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ทั้งจังหวัด ประกอบกับเป็นจังหวัดที่ยังคงความเป็นธรรมชาติไว้ได้เป็นอย่างดี จุดเด่นทางศักยภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อการเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ของจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความหลากหลาย เช่น ภูเขา น้ำตก ตลอดจนแนวลำน้ำโขงที่มีความเหมาะสมในการพักผ่อนและทัศนียภาพที่สวยงาม

นิยามเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดบึงกาฬ คือ การสร้างความเข้าใจศักยภาพพื้นที่ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การใช้ต้นทุนเชิงพื้นที่ และดึงดูดกิจกรรมการท่องเที่ยว การสร้างระบบกลไกกับโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว และการกำหนดเงื่อนไขในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการควบคุมผลกระทบต่อทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อการแข่งขันการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัดศักยภาพพื้นที่และกิจกรรมในการเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดบึงกาฬ มีทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ศักยภาพความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ 2) ศักยภาพด้านวัฒนธรรมริมลำน้ำโขง 3) ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้งและภูมิประเทศ 4) ศักยภาพด้านปริมาณและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ 5) ศักยภาพปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ยังมีตัวชี้วัดการสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ มีทั้งสิ้น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การเป็นประเด็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ และ 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ แสดงรายละเอียดดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดความเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดบึงกาฬ

ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ศักยภาพพื้นที่และกิจกรรม	
ศักยภาพความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ	พื้นที่บึงโขงหลงได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสมบูรณ์ในระดับนานาชาติ (Wetland of International Importance) ซึ่งเป็นพื้นที่แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและพืชน้ำจืดนานาชนิด รวมถึงสัตว์หายาก
ศักยภาพด้านวัฒนธรรมริมลำน้ำโขง	การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนทางสังคมริมลำน้ำโขงที่มีมาอย่างยาวนานและมีลักษณะวัฒนธรรมน้ำที่เป็นเอกลักษณ์ที่ยังคงวิถีชีวิตได้อย่างมีเสน่ห์ดึงดูดให้เข้ามาเยี่ยมชม เช่น ชนเผ่าภูไท ญ้อ และลาวพวน เป็นต้น การตั้งถิ่นฐานดังกล่าวนำมาซึ่งองค์ประกอบทางกายภาพที่สามารถนำไปพัฒนาต่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น วัดเก่าแก่ ลักษณะสถาปัตยกรรมต่างๆ และโบราณสถานอีกหลายแห่ง เป็นต้น

ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้งและภูมิประเทศ	จังหวัดบึงกาฬเป็นพื้นที่ชายแดนติด สปป.ลาว ตามแนวลำน้ำโขง และมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนที่สามารถเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายซื้อสินค้า นอกจากนี้ การเป็นพื้นที่ริมลำน้ำโขงยังมีทัศนียภาพที่สวยงาม บึงจ้อยเหล่านี้สามารถเป็นองค์ประกอบในการสร้างความหลากหลายให้กับกิจกรรมการท่องเที่ยว
ศักยภาพด้านปริมาณและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ เช่น บึงโขงหลง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว น้ำตกเจ็ดสี น้ำตกชะแนน สะพานหินหนองกุดทิง เป็นต้น
ศักยภาพปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว	ในหลายพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬเป็นตำแหน่งปรากฏการณ์บังไฟฟญานาค ทำให้กลายเป็นแหล่งดึงดูดการเข้ามาเที่ยวชมปรากฏการณ์ของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากเช่นกัน
การสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ	
การเป็นประเด็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ	ได้กำหนดวิสัยทัศน์พื้นที่จังหวัดบึงกาฬ คือ ศูนย์กลางยางพารา ประตูการค้าประเทศเพื่อนบ้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และเศรษฐกิจพอเพียง
การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ	จังหวัดบึงกาฬมีทรัพยากรในการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ

หมายเหตุ สืบเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัย

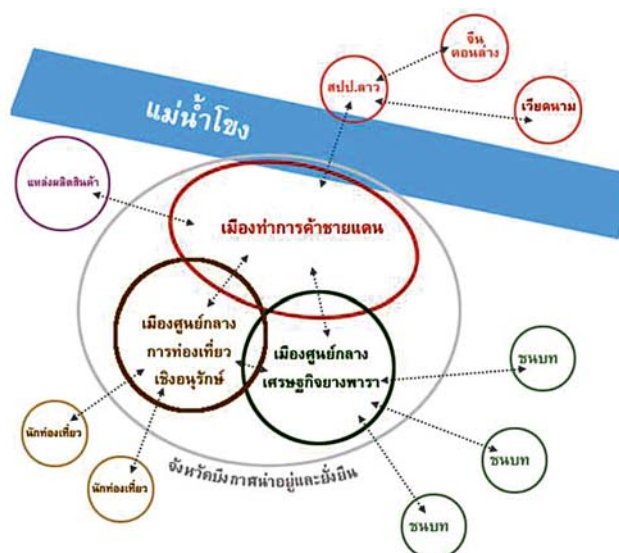
4.2 การบูรณาการศักยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ เงื่อนไข และข้อจำกัด

การบูรณาการศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อค้นหาจุดร่วมของศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา 2) การเป็นเมืองท่าการค้าชายแดน และ 3) การเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการตรวจสอบประเด็นความสัมพันธ์ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดศักยภาพ สามารถแจกแจงอธิบายแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ประเด็นศักยภาพพื้นที่เชิงบูรณาการของจังหวัดบึงกาฬ

ประเด็นการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬ	ความสัมพันธ์ประเด็นศักยภาพพื้นที่ เชิงบูรณาการของจังหวัดบึงกาฬ		
	เมือง เศรษฐกิจ ยางพารา	เมืองท่าการค้าชายแดน	เมืองศูนย์กลาง การท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์
เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา			
ศักยภาพพื้นที่ด้านการผลิต	✓	✓	✓
การลงทุนภาคอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่	✓	✓	
ศักยภาพเชิงทำเลที่ตั้ง	✓	✓	✓
แนวโน้มในเชิงสังคม	✓	✓	
ศักยภาพภูมิประเทศ	✓	✓	✓
ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพารา ปี พ.ศ.2552-2556	✓		
เมืองท่าการค้าชายแดน			
ศักยภาพการติดต่อเชื่อมโยงกิจกรรมการค้าชายแดน		✓	✓
ศักยภาพการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์	✓	✓	
ศักยภาพด้านมูลค่าปริมาณการค้าระหว่างประเทศ	✓	✓	
ศักยภาพทางธุรกิจการค้าชายแดน	✓	✓	
ศักยภาพด้านเครือข่ายธุรกิจการค้าชายแดน	✓	✓	
ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง		✓	✓
การเชื่อมโยงระบบคมนาคมระหว่างประเทศ	✓	✓	✓
นโยบายระดับจังหวัดในการเป็นเมืองท่าการค้าชายแดน		✓	
การสร้างภาคีเครือข่ายเมืองการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉยเหนือ	✓	✓	
การพัฒนากลุ่มธุรกิจรายย่อย	✓	✓	
เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์			
ศักยภาพความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ			✓

ประเด็นการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬ	ความสัมพันธ์ประเด็นศักยภาพพื้นที่ เชิงบูรณาการของจังหวัดบึงกาฬ		
	เมือง เศรษฐกิจ ยางพารา	เมืองทำการ ค้าชายแดน	เมืองศูนย์กลาง การท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์
ศักยภาพด้านวัฒนธรรมริมลำน้ำโขง		✓	✓
ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้งและภูมิประเทศ	✓	✓	✓
ศักยภาพด้านปริมาณและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์			✓
ศักยภาพปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว		✓	✓
การเป็นประเด็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ			✓
การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ		✓	✓

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬอย่างบูรณาการ

312 หน้าจั่ว: ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากตารางที่ 4 พบว่าศักยภาพการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนจะมีความสัมพันธ์กับศักยภาพการเป็นเมืองเศรษฐกิจยางพารามากที่สุด รองลงมาคือการเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นในการบูรณาการศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬควรมุ่งเน้นในการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนเป็นหลัก เนื่องจากประเด็นศักยภาพที่เกิดขึ้นจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องไปสู่ศักยภาพอื่นๆ ทั้งด้านการเป็นเมืองเศรษฐกิจยางพาราและการเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ดูภาพที่ 5 ประกอบ)

ในการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬอย่างบูรณาการ จึงควรเริ่มต้นดำเนินการให้มีความสัมพันธ์ของประเด็นที่มีความสัมพันธ์ทั้ง 3 ประเด็นมากที่สุดก่อน แล้วจึงไล่เรียงประเด็นที่มีความสัมพันธ์น้อยลงลดหลั่นกันไป

เงื่อนไขและข้อจำกัดของการบูรณาการศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากความสัมพันธ์ของประเด็นศักยภาพพื้นที่เพื่อค้นหาจุดร่วมของศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา 2) การเป็นเมืองทำการค้าชายแดน และ 3) การเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการตรวจสอบประเด็นความสัมพันธ์ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดศักยภาพและการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคสามารถแจกแจงอธิบายแสดงในตารางที่ 5

จากตารางที่ 5 พบว่าเงื่อนไขและข้อจำกัดระหว่างการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนมีความสัมพันธ์กับการเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพาราเป็นอย่างมาก รองลงมาคือการเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับการเป็นเมืองทำการค้าชายแดน ดังนั้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเป็นเมืองทำการค้าชายแดนของจังหวัดบึงกาฬเป็นแกนหลักสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนศักยภาพพื้นที่ด้านอื่นที่มีอยู่ตามมา

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เงื่อนไขและข้อจำกัดในการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ

ประเด็นการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬ	ความสัมพันธ์เงื่อนไขและข้อจำกัดของการ บูรณาการศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนา ของจังหวัดบึงกาฬ		
	เมือง เศรษฐกิจ ยางพารา	เมืองท่าการค้าชายแดน	เมืองการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์
เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจยางพารา			
การขาดองค์ความรู้ประกอบการสวนยางพาราของผู้ประกอบการ	✓		
ความผันผวนของราคายาง	✓		
ความไม่เพียงพอของโรงงานแปรรูปยางพารา	✓		
ข้อมูลสถานการณ์ตลาดยาง	✓		
คู่แข่งประกอบการสวนยางจากประเทศข้างเคียง	✓	✓	
การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคม	✓		✓
การขาดกลไกการบริหารห่วงโซ่อุปทานและตลาดยางพารา	✓	✓	
เมืองท่าการค้าชายแดน			
การขาดกลไกรองรับการลงทุนของกลุ่มนักลงทุนต่างประเทศ	✓	✓	
ขาดการสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นเองในท้องถิ่น	✓	✓	
การพึ่งพาแรงงานต่างชาติเป็นส่วนใหญ่	✓	✓	
ขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาธุรกิจ	✓	✓	
ทักษะการสื่อสารคู่ค้าระหว่างประเทศ	✓	✓	
ขาดแคลนบุคลากรบริหารภายในจังหวัด	✓	✓	✓
การขาดโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรม	✓	✓	✓
คู่แข่งการค้าในย่านพื้นที่ใกล้เคียง		✓	

ประเด็นการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬ	ความสัมพันธ์เงื่อนไขและข้อจำกัดของการ บูรณาการศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนา ของจังหวัดบึงกาฬ		
	เมือง เศรษฐกิจ ยางพารา	เมืองท่าการ ค้าชายแดน	เมืองการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์
เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์			
ขาดการศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์			✓
ขาดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และการสร้างเอกลักษณ์ เพื่อส่งเสริมแหล่งดึงดูดการท่องเที่ยว		✓	✓
ขาดการวางระบบห่วงโซ่อุปทานรองรับกิจกรรมท่องเที่ยว		✓	✓
ขาดโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว		✓	✓
การลงทุนของผู้ประกอบการนิยมลงทุนใน สปป.ลาว		✓	✓
ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนของประเทศจีน	✓		✓

ในการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬอย่างบูรณาการจึงควรเริ่มต้นดำเนินการให้มีความสัมพันธ์ของเงื่อนไขและข้อจำกัดจากประเด็นที่มีความสัมพันธ์ทั้ง 3 ประเด็นมากที่สุดก่อน แล้วจึงไล่เรียงประเด็นที่มีความสัมพันธ์น้อยลงลดหลั่นกันไป

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะจำแนกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การอภิปรายผลการศึกษา และ 2) ข้อเสนอแนะ

5.1 การอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งการอภิปรายเป็น 2 ประเด็น ตามกรอบทฤษฎีการวางแผน ได้แก่ 1) เชิงสาระ และ 2) เชิงกระบวนการ กล่าวรายละเอียดได้ดังนี้

การอภิปรายเชิงสาระ สามารถกล่าวได้ในสองแง่มุม คือ ด้านศักยภาพต้นทุนเชิงพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ และโอกาสในการขับเคลื่อนศักยภาพเชิงพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ กล่าวได้ว่าศักยภาพต้นทุนเชิงพื้นที่จังหวัดบึงกาฬที่ค้นพบ คือ การประกอบธุรกิจภาคเกษตรกรรมสวนยางพาราอย่างเข้มข้น จนสามารถสร้างผลผลิตได้สูงสุดในระดับภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สิ่งนี้เป็นองค์ประกอบต้นทุนพื้นฐานในการสร้างระบบเศรษฐกิจให้กับเมืองและจังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬเป็นจังหวัดที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นการศึกษาและค้นหาจุดยืนหรือแนวทางการพัฒนายังไม่มีความชัดเจนมากนัก ทั้งนี้ด้วยศักยภาพพื้นที่ด้านยางพาราที่มีอยู่จึงนับเป็นโอกาสพื้นฐานที่จะสามารถสร้างศักยภาพเพื่อนำไปสู่การจัดระบบการผลิตและระบบตลาดผลิตผลยางพาราได้อย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจนเพิ่มขึ้นจากการเข้ามาสนับสนุนของภาครัฐและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

องค์ประกอบศักยภาพต้นทุนเชิงพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬด้านสภาพารายังสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนศักยภาพด้านอื่นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ศักยภาพพื้นที่ในด้านของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนได้ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเป็นเมืองทำการค้าชายแดนจะเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่สอดคล้องกัน และศักยภาพในด้านทำเลที่ตั้งที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศข้างเคียงได้ ตลอดจนการมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและทัศนียภาพที่มีความเป็นธรรมชาติสูงในมิติของวิถีชุมชน สิ่งนี้จะเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้สามารถพัฒนาศักยภาพพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการค้าชายแดนได้ในที่สุด โดยมีเงื่อนไขของกลไกการบูรณาการศักยภาพพื้นที่ คือ ระบบเศรษฐกิจวางพาราที่เป็นองค์ประกอบในการหล่อเลี้ยงความเป็นเมืองหรือชุมชนของจังหวัดบึงกาฬที่จะสามารถพัฒนาระบบการบริการของกิจกรรมได้

การอภิปรายเชิงกระบวนการ สามารถกล่าวได้ในสองแง่มุม คือ ศักยภาพโครงสร้างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเชิงพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬ และโอกาสในการขับเคลื่อนศักยภาพพื้นที่จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดบึงกาฬ กล่าวได้ว่าจังหวัดบึงกาฬเป็นจังหวัดที่เกิดขึ้นใหม่ จำเป็นต้องค้นหาศักยภาพและยังเป็นจังหวัดที่ยังไม่มีความซับซ้อนของความเป็นเมืองมากนัก จึงทำให้มีความชัดเจนของประเด็นศักยภาพพื้นที่ ตลอดจนความพร้อมในการเปิดรับแนวทางการพัฒนาทางด้านต่างๆ ประเด็นดังกล่าวและการประชุมเชิงปฏิบัติการท่ามกลางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดบึงกาฬ ทำให้สามารถสรุปได้ว่าจังหวัดบึงกาฬพร้อมรับแนวคิดในการขับเคลื่อนศักยภาพต้นทุนด้านเศรษฐกิจวางพาราให้กับเมืองและจังหวัดบึงกาฬ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนศักยภาพอื่นต่อไป

ทั้งนี้สำนักงานจังหวัดบึงกาฬ และตัวแทนหอการค้าจังหวัดบึงกาฬ ฯลฯ ได้มีการรับแนวคิดการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การประสานงานในเบื้องต้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการขับเคลื่อนศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬแล้ว นอกจากนี้ สำนักงานจังหวัดบึงกาฬได้พยายามขับเคลื่อนขั้นตอนไปในการลงรายละเอียดเชิงพื้นที่ระดับชุมชนและผู้ประกอบการในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ สำหรับการบรรจุเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ประจำปี พ.ศ. 2557

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของจังหวัดบึงกาฬได้มีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนศักยภาพพื้นที่ของตนเองที่ประกอบอาชีพอยู่ เนื่องจากศักยภาพที่ค้นพบและการรวบรวมประเด็นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบริบทที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ และมีความเข้าใจถึงแนวทางในการเชื่อมโยงกับระบบอื่นที่สามารถเกื้อหนุนกิจกรรมอาชีพที่เป็นอยู่ได้ ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพยายามจัดกลุ่มองค์กรในการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากประเด็นที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สำนักงานจังหวัดบึงกาฬได้รับอาสาในการเป็นองค์กรรับผิดชอบในการจัดกระบวนการวางแผนเพื่อการขับเคลื่อนศักยภาพพื้นที่จังหวัดบึงกาฬต่อไป และพร้อมที่จะนำประเด็นสังเคราะห์ที่ได้จากกระบวนการวางแผนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ ในระยะสั้นประจำปี พ.ศ. 2557 และระยะยาวต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะอธิบายในภาพรวมเชิงนโยบายและการวิจัยจำแนกตามศักยภาพเชิงพื้นที่ของจังหวัดบึงกาฬทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้

1) เมืองเศรษฐกิจยางพารา

ข้อเสนอแนะนโยบายและการวิจัยด้านระบบเศรษฐกิจยางพารา กล่าวคือจังหวัดบึงกาฬจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลองค์ความรู้เชิงระบบเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจยางพาราให้กับจังหวัด เนื่องจากเป็นองค์ประกอบเชิงเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนพื้นฐานให้กับเมือง ซึ่งความเป็นเมืองและชุมชนจะกลายเป็นองค์ประกอบที่สามารถนำไปสู่ศักยภาพพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับการค้าชายแดนได้ต่อไป

องค์ความรู้เชิงระบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจยางพารา หมายถึง องค์ความรู้ตั้งแต่ระบบการผลิตของสวนยางพารา การแปรรูปหรือการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตยางพารา จนไปถึงการสร้างระบบตลาดหรือพื้นที่กระจายสินค้าเพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้กับชาวจังหวัดบึงกาฬที่ประกอบอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพารา

ประเด็นด้านนี้การวิจัยอาจมีความเกี่ยวข้องทางด้านระบบการทำสวนยางพารา การแปรรูปผลผลิตยางพารา และระบบตลาดของยางพารา

2) เมืองการค้าชายแดน

ข้อเสนอแนะนโยบายและการวิจัยด้านค้าชายแดน กล่าวคือจังหวัดบึงกาฬควรมีการศึกษาเกี่ยวกับระบบการค้าชายแดน เนื่องจากระบบการค้าชายแดนที่ดีจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมการค้าชายแดนเข้าพื้นที่จังหวัดได้ รายได้ดังกล่าวจะสามารถนำย้อนกลับไปสู่การพัฒนาระบบด้านอื่นๆ ของจังหวัดบึงกาฬให้สามารถยกระดับได้อย่างเป็นมาตรฐาน

ระบบการค้าชายแดนจะหมายถึงพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีสินค้าที่ไม่สามารถผลิตเองได้นำมาแลกเปลี่ยนบนพื้นที่แห่งนี้ ตลอดจนการมีกลไกสนับสนุนหรือกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เช่น พื้นที่ปลอดภาษี เป็นต้น ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมในรายละเอียดศักยภาพพื้นที่นี้อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะนำไปสู่ขับเคลื่อนในเชิงปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นด้านนี้การวิจัยอาจมีความเกี่ยวข้องทางด้านระบบธุรกิจการค้า ด้านความสัมพันธ์ชายแดน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนการวางแผนและผังเชิงพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมการค้าชายแดน

3) เมืองการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อเสนอแนะนโยบายและการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือจังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพพื้นที่ด้านสวนยางพาราและวิถีชุมชนริมโขงที่สามารถเป็นแหล่งดึงดูดการเข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ จังหวัดบึงกาฬจำเป็นต้องกำหนดลักษณะของการพัฒนาและแนวทางปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ เนื่องจากบางครั้งการขาดการควบคุมหรือ

ทิศทางอาจจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างไรทิศทางจนเสียลักษณะศักยภาพพื้นที่ที่มีอยู่เดิมอย่างสิ้นเชิง ซึ่งมีกรณีศึกษาให้เห็นได้ในประเทศไทยอย่างมากมาย อาทิ เมืองปาย หรือเมืองเชียงคาน เป็นต้น ดังนั้น จังหวัดบึงกาฬจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและควบคุมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดบึงกาฬ ตลอดจนการใช้เครื่องมือหรือมาตรการในการควบคุม และการทำความเข้าใจร่วมกันกับชาวจังหวัดบึงกาฬ

ประเด็นด้านนี้การวิจัยอาจมีความเกี่ยวข้องทางด้านระบบการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ ด้านธุรกิจรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลอดจนระบบโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวอีกด้วย

6. บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชรัตน์ มงคลสวัสดิ์. ภาควิชาออกเฉียงเหนือ ศักยภาพเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2549.
- ดารณี บัญชรเทวกุล. กระบวนการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนา (Urbanization and Social Change in Developing Countries). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555.
- ยงธนิศร์ พิมลเสถียร. แนวคิดของการวางผังที่ให้ผลในทางปฏิบัติ. เอกสารบทความวิชาการประกอบการสัมมนาการประชุมวิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมืองและผังเมือง ครั้งที่ 1 เรื่อง “มหานคร” วันที่ 24 มกราคม 2543. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- รวี หาญเผชิญ สุณีย์ กวีศรัย ฐมนัน ศรีธงชัย ภูมิภักดี พิทักษ์เชื่อนขันธ และ สฤณี ดิยะวงศ์สุวรรณ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจังหวัดอย่างบูรณาการ: กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น หนองคาย และบึงกาฬ. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556.
- อัน นิมนานเหมินท์. พัฒนาประเทศโดยหลักสหกรณ์และการวางแผนกายภาพ. หนังสือที่ระลึกวันครบรอบวันเกิด 84 ปี นางกิมฮ้อ นิมนานเหมินท์. วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2521. ม.ป.ท.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. สังคมเสถียรภาพและกลไกประชาธิปไตย (Good governance). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2541.

ภาษาอังกฤษ

- Allmendinger, P. “Towards a post-positivist typology of planning theory”. in *Planning Theory*. 2002. 1(1): 77-99.
- Arnstein, S.R. “A Ladder of Participation in the USA”. in *Journal of the American Planning Association*. 1969. 35(4): 216-224.
- Ball, M., Le Ny, L. and Maginn, P. Synergy in urban regeneration partnerships: property agents’ perspectives. *Urban Studies*. 2003. 40(11): 2239-2253.

318 หน้าจั่ว: ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม
วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- Bryson, J.M., Crosby, B.C., and Bryson, J.K. "Understanding Strategic Planning and the Formulation and Implementation of Strategic Plans as a Way of Knowing: The Contributions of Actor-network Theory". in **International Public Management Journal**. 2009. 12(2): 172-207.
- Choguill, M.B.G. "A Ladder of Community Participation for Underdevelopment Countries". in **HABITAT**. 1996. 20(3): 431-444.
- De Kruijf, J.V. **Problem structuring in decision-making processes**. 2008. [Online]. Available from : http://www.coastalwiki.org/coastalwiki/Problem_structuring_in_decision-making_processes [2012, August 1]
- Faludi, A. **Planning Theory**. 4th edition. Urban and Regional Planning Series. Volume 7. Oxford: Pergamon Press. 1984.
- Hamdi, N. and Goethert, R. **Action Planning for Cities: A Guide to Community Practice**. Chichester: John Wiley & Sons Ltd. England. 1997.
- Hughes, J. and Carmichael, P. **Building Partnerships in Urban Regeneration: a case study from Belfast**. Community Development Journal. Volume 33. No. 3. 1998. pp 205-225.
- Prell, C., Hubacek, K. and Reed, M. "Stakeholder Analysis and Social Network Analysis in Natural Resource Management". **Society & Natural Resource**. 2009. 22(6): 501-518.
- Rittel, H.W.J. and Webber, M.M. "Dilemmas in a general theory of planning". **Policy Sciences**. 1973. 4: 155-169.
- Spee, A.P. and Jarzabkowski, P. "Strategic Planning as Communicative Process". **Organization Studies**. 2011. 32: 1217-1245.
- Tsenkova, S. "Partnerships in Urban Regeneration: From 'Top Down' to 'Bottom Up' Approach". in Tsenkova, S. (ed.) **Urban Regeneration: Learning from the British Experience**. Calgary: University of Calgary. 2002. pp.73-84.

A Study on Integration of Provincial Potential Development: Case Study of Bueng Karn Province

Sarit Tiyawongsuwan, Ph.D., Lecturer
Rawee Harnpachern, Associate Professor

Faculty of Architecture

Khon Kaen University

Sunee Kavisarasai

Research and Development Institute,

Khon Kaen University

Abstract

A study on integration of provincial potential development in cases study of Bueng Karn province has three objectives. Namely, 1) studying spatial potential of Bueng Karn province contribute to important basic information to integrated-planning, 2) investigating and identifying issues of spatial potential to provincial development, and 3) suggesting guidelines for spatial development to conform with Bueng Karn condition. Research methodology divides to seven steps, namely step 1st synthesizing secondary data of 3 provinces, step 2nd Meeting and in-depth interviewing among experts in order to identify primary issues for spatial development, step 3rd classifying issues of spatial development each province, step 4th meeting and discussing with stakeholders among sectors that relate to operate spatial development each province, step 5th synthesizing issues of spatial development, step 6th discussing and in-depth interviewing framework with main and focus group of stakeholders for conclusion in spatial development, and final step 7th making the guideline for integration of potential development of Bueng Karn province. The results of research find that Bueng Karn province has three issues, namely 1) the center city of hevea economy, 2) border trade city area, and 3) Cultural-ecotourism.

Keyword: A Study of Spatial Potential / Provincial Development / Bueng Karn Province / Procedural Planning

